

Klimaet er en vindingsag – også for affaldssektoren

Den danske affaldssektor kan gøre det endnu bedre for klimaet og vinde på det – men der skal rykkes nu.

/ Af Martin Lidegaard,
formand for den grønne tænketank CONCITO

Umiddelbart ser det godt ud. I affaldsstatistikken for 2006 kan vi læse, at Danmark genanvender hele 70 % af sit affald, 23 % forbrændes på forsvarlig vis som en af Danmarks vedvarende energikilder, og kun 6 % deponeres. I vores egen selvopfattelse er det en solstrålehistorie uden sidestykke, og vi rejser gerne verden rundt og reklamerer for den danske model.

Men holder vores affaldssektor for et nærmere eftersyn, når vi kigger på de seriøse udfordringer, vi står over for med klimaet? Her bliver billedet mere tvetydigt, og især tre store problemer presser sig på.

Skab mindre affald

Det første problem er, at affaldsmængden stiger. Som det fremgår af figuren, er der tale om en gan-

Martin Lidegaard, formand for den grønne tænketank Concito.

ske markant stigning, især inden for byggeri og anlæg, husholdningsaffald og servicesektoren. Det er dårligt for klimaet, også selv om vi er gode til at genanvende og forbrænde vores affald. Alt affald har oprindeligt kostet energi og penge at producere – og alt affald koster energi og penge at forarbejde.

Set fra klimaets synspunkt er det bedste affald det affald, der slet

ikke eksisterer. Den konklusion er EU også nået til, og derfor bliver forebyggelse af affald et afgørende element i EU's nye affaldsdirektiv. Ikke desto mindre er forebyggelse påfaldende fraværende i både regeringens affaldsstrategi og affaldssektorens egen prioritering.

Det er ærgerligt, for der er mange lavthængende frugter. En stor del af emballagen er helt overflødig

og er kun med til at fordyre produkterne.

Men ligeså slemt er det, at en ny undersøgelse fra England viser, at vi hver dag smider 20-30 % af vores mad i skraldespanden. Mad, som det har kostet dyrt at producere, både i kroner og i CO₂.

Måske er det en af forklaringerne på, at danskerne ifølge World Research Institute er det folkefærd i verden, der spiser mest kød – hele 400 gram om dagen. Det kommer nok bag på de fleste, men hvis en fjerdedel havner som affald, er det til at forstå. Hvis danskerne droppede at smide mad ud, og det teoretisk set betød et fald i den danske landbrugsproduktion på 25 %, ville det give 5 % reduktion af Danmarks samlede udledning af drivhusgasser – bare for at give et perspektiv.

Selvfølgelig går en stor del af landbrugsproduktionen i Danmark til udlandet, og selvfølgelig importerer vi også selv en del, så regnestykket kan ikke sættes så enkelt op.

Men at mindre udsmid ville betyde en markant reduktion af CO₂-udslippet i Danmark og/eller andre steder i verden er evident.

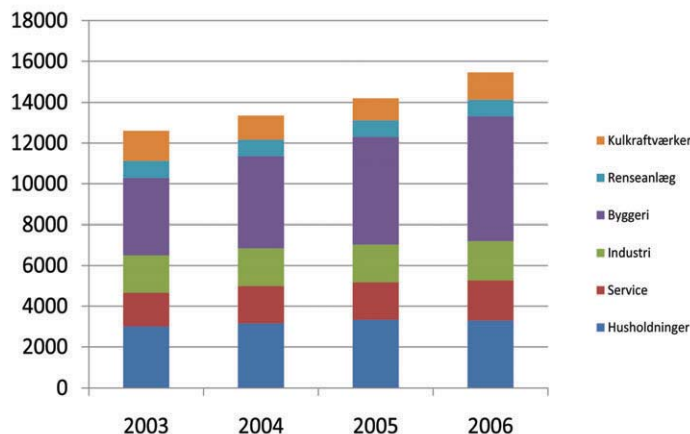
Mere effektiv forbrænding

Det andet problem i den danske affaldssektor er effektiviteten i forbrændingen af affald. I dag bliver 84 % af affaldet forbrændt til kraftvarme, der giver den absolut største udnyttelse af affaldet til energiformål. Ifølge regeringens affaldsstrategi skal dette tal stige til 89 % i 2016, og det kan man vist kalde at skynde sig langsomt!

Dertil kommer, at den samlede effektivitet varierer meget fra værk til værk, alt efter alder og teknologi. Hvis klimaet kunne bestemme, ville det være fløjtende ligeglad med, om affaldet blev brændt af på kommunale eller private værker. Klimaet ville ønske én ting:

Effektivitet. For biomasse er allerede blevet en knap ressource, og den skal benyttes dér, hvor vi får mest energi og CO₂-reduktion for pengene.

Ifølge EU's forskningsinstitution Joined Research Center (JRC) er der ingen tvivl om, at biomassen i hvert fald benyttes mere effektivt som brændsel i kraftværker end som biobrændsler i bilerne. Mens 1 MJ biomasse ifølge JRC som udgangspunkt kan fortrænge 0,95 MJ fossile brændsler i værkerne, kan det kun fortrænge 0,35-0,45 fossile brændstoffer i transportsektoren.

Men det er bestemt ikke alle værker, der kan nå en så høj effektivitet. Det kræver både et moderne værk og en kombineret kraftvarmeproduktion. Som bekendt diskuteres det meget, om en større del af det danske affald med fordel kunne afbrændes på energiselskabernes kraftvarmewærker, og i det spørgsmål tør jeg godt spå én ting. Den sektor, der vinder kampen om effektivitet, vinder fremtidens biomasse. Politikerne har simpelthen ikke råd til andet end at vælge den mest effektive og CO₂-venlige løsning.

Det tredje problem er, at genanvendelsesprocenten på 70 % kun opnås, fordi affald fra blandt andet

kulfyrede kraftværker tæller så tungt i statistikken. Fratrækker vi denne del af affaldet – og det kommer vi til at gøre, når Danmark gradvis udfaser kul – vil vi se, at vi de facto kun genanvender 50 % af det øvrige affald. Det er for lidt. Genanvendelse ligger højest i affaldshierarkiet og er godt for klimaet, og den rigtige genanvendelse kan også være med til at forbedre effektiviteten i forbrændingen, hvis det er de mere våde dele, vi tager ud.

Der skal handles

Det ligger således lige for at kombinere løsningen på de tre nævnte problemer i en række satsninger, der kan forbedre de styrker, vi i for-

vejen har i Danmark, og samtidig rette op på svaghederne. Lad mig nævne blot to eksempler på sådanne satsninger:

Hvis vi gennem en forebyggende indsats sikrede, at danskerne smed mindre mad ud, ville vi både reducere den samlede affaldsmængde, øge effektiviteten ved afbrændingen, fordi affaldet bliver mere tørt, samt højne genanvendelsesprocenten.

Noget lignende gør sig gældende i forhold til at reducere mængden af emballage. Her kan vi både reducere mængden af affald, gøre det mere overkommeligt at genanvende den emballage, der måtte være tilbage, og ende med et mere målrettet produkt til afbrænding.

Ansvar for en sådan udvikling ligger bestemt ikke kun i affaldssektoren, den ligger i høj grad på Christiansborg og fastsættelsen af afgifter. Men den ligger også hos affaldssektoren og hos de kommuner, der har ansvaret for den samlede affaldspolitik. Og den er endnu et eksempel på, at hele den udvikling som Danmark skal gennemgå for at kunne halvere sit CO₂-udslip inden for 10-20 år bestemt ikke er til det dårligere, heller ikke økonomisk.

Klimaet er en vindersag, også i affaldssektoren.

De nye affaldsafgifter – konsekvenser for forbrænding, slam og farligt affald

Mandag den 15. juni 2009, kl. 9.00-16.00 i Ingeniørhuset, København

Folketinget vedtager i forårssamlingen væsentlige ændringer af affaldsafgifterne. Således er forbrændingsafgiften foreslået omlagt til en kombineret energi- og CO₂-afgift, og deponeringsafgiften er foreslået hævet fra 375 kr/t. til 475 kr/t. Samtidig er det foreslået, at fritagelsen af farligt affald fra afgifter ophæves.

Konferencen præsenterer de endelige afgifter samt konsekvenserne for affaldsforbrænding og de enkelte affaldsstrømme, herunder ikke mindst for slam og for farligt affald.

UDFØRLIGT PROGRAM KAN FÅS HOS DAKOFA, tlf. 32 96 90 22
– eller på www.dakofa.dk

KONFERENCE

Deltagerpriser (excl. moms):
DAKOFA-medlemmer 2.350,-
Ikke-medlemmer 3.850,-

Til/frameldingsfrist
8. juni 2009